

א, כב וַיִּכְרֹךְ אֱלֹהִים לְאִמֹר פָּרוּ וּרְבוּ וּמְלֵאוּ אֶת הַמַּיִם בַּיַּמִּים וְהָעוֹף יִרְבַּ בָּאָרֶץ
וּבְכָרֶךְ יִתְהוֹן ה' לְמִימֵר פּוֹשׁוּ וְסִגּוּ וּמְלֵאוּ יֵת מַיָּא בַּיַּמְמַיָּא וְעוֹפֵא יִסְגִּי בָאָרֶעָא

ההבדל בין פרו לפי אונקלוס פרו זוהי ברכה לריבוי הכמותי ותרגומה פושו משורש פו"ש שנינו ריבוי, כמו "ופשו פךשיו" (חבק' א ח), "ויצאתם ופשתם כעגלי מרבק" (מלאכי ג כ).⁶⁷ כנגד זאת ורבו נתבאר לו כגידול איכותי וכמשמעו הרווח של פועל "רב" כגון, "קרית מלך רב" (תהי' מח ג), "מחץ ראש על ארץ רבה" (תהי' קי ו). לכן תרגם "ורבו" – "וסגו" שעיקר משמעו הוא גידול איכותי, כמו "כפארו בלכנון ישגה" (תהי' צב ג). השווה: "ויקר שגיא תקבלון מן קדמי" (וכבוד רב תקבלו מלפני, דני' ב ו), "מלכא בנס וקצף שגיא" (המלך זעף וקצף הרבה, שם ב יב). על דרך זו מתורגם בכל התורה כגון, "ובני ישראל פרו וישרצו וירבו" (שמי' א ז) "בני ישראל נפישו ואתילדו וסגיאו", "והפרייתי אתכם והרבייתי אתכם" (ויק' כו ט) "ואפיש יתכון ואסגי יתכון".⁶⁸ אבל רש"י מפרש הפך דעת אונקלוס: פרו – כח ההולדה והפרייון; ורבו – ברכה לריבוי כמותי.⁶⁹

א, כה וַיַּעַשׂ אֱלֹהִים אֶת חֵית הָאָרֶץ לְמִינָהּ וְאֶת הַבְּהֵמָה לְמִינָהּ וְאֶת כָּל רֶמֶשׂ הָאֲדָמָה
לְמִינָהּ וַיֵּרָא אֱלֹהִים בִּי טוֹב
וַעֲבַד ה' יֵת חֵית אֲרֶעָא לִזְנָה וַיֵּת בְּעִירָא לִזְנָה וַיֵּת כָּל רֶחֶשָׁא דְאֲרֶעָא לִזְנוּהִי וְחִזָּא ה' אֲרִי
טב

התיבות "הארץ" וגם "האדמה" מתורגמות במלה משותפת "ארעא". בטעם הדבר ראה להלן "לעבד את האדמה" (ב ה) "למפלח ית אדמתא".

א, כו וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים נַעֲשֶׂה אָדָם בְּצַלְמֵנוּ כְּדִמוּתֵנוּ וַיִּרְדּוּ בְּדָגַת הַיָּם וּבְעוֹף הַשָּׁמַיִם
וּבַבְּהֵמָה וּבְכָל הָאָרֶץ וּבְכָל הָרֶמֶשׂ הָרֹמֵשׁ עַל הָאָרֶץ
וַאֲמַר ה' נַעֲבִיד אֲנָשָׁא (ח"נ: אָדָם) בְּצַלְמֵנָא כְּדִמוּתֵנָא (ח"נ: בְּדִמֵּי לָנָא) וַיִּשְׁלֹטוּן
בְּנוֹנֵי יָמָא וּבְעוֹפֵא דְשָׁמַיָּא וּבְבְעִירָא וּבְכָל אֲרֶעָא וּבְכָל רֶחֶשָׁא דְרֶחִישׁ עַל אֲרֶעָא

67. ריב"ג ורד"ק "שרשים", פוש. והשווה רש"י (ע"ז ד ע"א) המבאר "ויצאתם ופשתם כעגלי מרבק" על פי ת"א: "ופשתם - לשון שומן וריבוי ועובי כמו פושו וסגו וכמו ולא ידע בפש מאד (איוב לה טו)".

68. כנגד זאת בתרגומי "גדול" מביע סגי גידול כמותי לעומת רב המציין גידול איכותי. עיין ביאורנו לפסוק "ואעשך לגוי גדול" (בר' יב ג) "ואעבדינך לעם סגי".

69. רש"י: "פרו - לשון פרי, כלומר עשו פירות. ורבו - אם לא אמר אלא פרו היה אחד מוליד אחד ולא יותר, ובא ורבו שאחד מוליד הרבה". אמנם בשו"ת "יהודה יעלה" לר' יהודה אסאד בביאור מאמר הגמרא "כי אתא רב דימי אמר: מפיש חיי, סגי ומסגי" (סוף מסכת יומא) פירש את ת"א על פי פירוש רש"י: "ולענין נראה לי דבפי' בראשית כתיב פרו ורבו ותרגום אונקלוס פושו וסגו ופירש רש"י וז"ל: פרו - לשון פרי כלומר עשו פירות. ורבו - אם לא אמר אלא פרו היה אחד מוליד אחד ולא יותר ובא ורבו שאחד מוליד הרבה... אי"כ כמו פושו אחד מוליד אחד וסגו אחד מוליד רבים היינו בבני, הכי נמי בחיי: מפיש חיי - לחיות בכפל. סגי - עוד רבות בשנים. ומסגי - ע"כ בבנים ובני בנים קאמר" (שו"ת "יהודה יעלה", או"ח, סימו קעח).